
KRÓNIKA

MŰVELŐDÉSPOLITIKÁNK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEIRŐL. Major Nándor, a JKSZ KB Elnökségének végrehajtó titkára a Zágrábi Televízió januári művelődési szemléjében művelődésünk egyes időszzerű művelődéspolitikai kérdéseiről beszélt.

Egyebek között szólt azokról a csoportokról, amelyek új folyóiratok megindítását követelik, aláírásokat gyűjtenek különböző célú petíciókra, külföldön tett nyilatkozataikban rosszindulatúan bírálják társadalmi valóságunkat, a JKSZ politikájával ellentétes tevékenységet fejtenek ki stb. Annak a zűrzavarnak az okairól szólva, amelyet az utóbbi időben a társadalmi kritika váltott ki egyes környezetekben, Major Nándor a következőket mondta:

„Az ok ott keresendő, hogy gyakran nem látszik, ki milyen pozícióról bírál. Így például az ellenzékieskedők is, de azok is, akik az öngazgatás pozícióin állnak, azt állítják, hogy tudományunkban túl sok a normativizmus és az apológia... A szervezett szocialista erők keretében, gyakran, kétféle hiba tapasztalható. Egyrészt a bármilyen bírálattól való tartózkodás, másrészt a bármilyen kritika apológiája. Hibáink azonban mégiscsak megbosszulják magukat. Akik vakon védelmezik az összes eddigi társadalmi megoldásokat, meddő, dogmatikus védelmezésbe taszítanak bennünket; akik pedig versenyeznek a jelenlegi helyzet fenntartás nélküli bírálatában, nem vetnek számot azzal, hogy milyen pozícióról bírálnak, s ezzel tulajdonképpen meg-

nyitják sorainkat az ellenzékieskedők előtt. Ezért megfelelő figyelmet kell szentelni nemcsak a társadalmi bírálatnak, hanem a társadalmi bírálat bírálatának is, főleg a marxista bírálat fejlesztésének” — mondotta többek között Major Nándor.

AZ ÉV LEGJOBB REGÉNYE. Az év legjobb regényéért járó hagyományos NIN Irodalmi Díjat Slobodan Selenić belgrádi író, a Színművészeti Akadémia tanára kapta *Prijatelji* (Barátok) című regényéért, amely az újvidéki Szerb Matica kiadásában látott napvilágot. A dr. Vaso Malinčević, Milosav Mirković, Svetozar Koljević, Muharem Pervić, dr. Milivoj Solar és Milan Vlajčić összetételű bíráló bizottság szótöbbséggel döntött. Megállapította, hogy Selenić regénye meseszövése-nél fogva érett mű, méltó erre a díjra, és hozzájárul a műfaj fejlődéséhez.

A NIN publicisztikai díját a bíráló bizottság egyhangúlagos döntésével Gojko Nikoliš *Korijen, stablo, pavetina* című emlékiratának ítelték oda. A mű, személyes élmény tükrében, sajátos nézőpontból ábrázolja Jugoszlávia forradalmi múltját és jelenét — áll többek között a megindoklásban.

KRLEŽA, DAVIČO ÉS MATIĆ. Miroslav Krleža, Oskar Davičo és Dušan Matić versei a XX. századi költészet világtanulmányában. A Frankfurtban megjelent 850 oldalas, zseb formátumú két kötet mintegy száz költőt sorakoztat fel az egész

világból. Összeállítója Hans Magnus Enzensberger, a tavalyi Sztrugai Költészeti Estek Aranykoszorús költője.

DIJALAPÍTÁS. A Vajdasági Íróegyesület irodalmi díjat alapított, amelyet életműért, az év legjobb könyvéért vagy rendkívüli hatású műért osztanak majd ki minden év elején az előző évre vonatkozóan. A díj emlékéremből és 50 000 dináros pénzjutalomból áll. Ez lesz tartományunk legrangosabb irodalmi díja, és az elsőt már az Íróegyesület idei, februári közgyűlésén kiosztják.

SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ NOVA GORICÁN. Január közepén Nova Goricában megtartották a kisszínpadok 10. goricai találkozóját. A rendezvény nyolc napján hazai és külföldi társulatok léptek fel. A versenyrészben összesen kilenc hazai előadást mutattak be, s fellépett a londoni New Shakespeare Company is, amely a párizsi Lucernaire-Forum társulátával együtt érdekes híradása volt az európai színpadi törekvéseknek. A műsor informatív részében említést érdemel a celjei színház fellépése, de különösen több jeles színész, köztük Ružica Sokić, Zeljko Vukmirica, Jurij Souček, Brane Grubar és Tone Šolar monodrámái alakítása, valamint a trieszti Szlovén Állandó Színház produkciója.

A sokféle szakmai jellegű kísérőrendezvény mellett kiállítás nyílt *A nagy idők emlékére* címmel, amely Tito elnök szlovén-tengeremléki tartózkodásának állít emléket. Ezenkívül még két kiállítás volt *Jelenkori brit drámaírók*, illetve *A mai német színházi plakát* címmel.

VISSZAÉLÉSEK AZ ANDRIĆ ALAPÍTVÁNNYAL. Az Andrić Alapítvány igazgató bizottsága, mint

Ivo Andrić Nobel-díjas jugoszláv író jogörököse, sajtóközleményben tájékoztatta a nyilvánosságot a szerzői jogok ismételt megsértésének legújabb példáiról. — A zrenjanini Városi Könyvtár — áll a közleményben — megjelentette *Az elátkozott udvar*, anélkül, hogy akár az Alapítvány, akár a Szerzői Jogvédő hozzájárulását kérte volna. A Szarajevói Televízió sorozatot készített Andrić elbeszéléseiből, amihez nem kérte senki engedélyét még akkor sem, amikor erre a kötelességére figyelmeztették. A Belgrádi Rádió a *Jelzések az út mentén* dramatizált változatát közvetítette, de csak két hónappal a műsor elhangzása után kért jóváagyást. „A visszaélések csúcsa azonban — olvasható az Andrić Alapítvány közleményében — a belgrádi Vuk Karadžić és a kragujevaci Svetlost kiadóvállalatok eljárása a *Jelena, egy asszony, aki nincs* című Andrić-elbeszélés kiadásával kapcsolatban. Mivel a könyv az őszi könyvvásár egyik díjazottja és a kritika is az elismerés hangján szólt róla, az igazgató bizottság kötelességének érzi a nyilvánosság tudomására hozni, hogy Andrić műve ez esetben olyan beállításban látott napvilágot, amely teljességgel megengedhetetlen. A könyvben ugyanis, szenzációhajhász célokból, a kiadók közölték Andrićnak dr. Zdenka Marković horvát íróndőhöz írott magánleveleit és több fényképet is, amelyek ügyes vágással, alkalmi képaláírásokkal olyan dolgokat sugallnak, amelyeknek semmi közük a valósághoz. Az igazgató bizottság megteszi a szükséges lépéseket, hogy megvédelemze Ivo Andrić művét és élete dokumentumait a hamisításoktól és törvénytelenégektől” — áll a hivatalos közleményben.

KÜLFÖLDI VONATKOZÁSOK. Goran Paskaljević jugoszláv rendező

Különleges bánásmód című filmje az Arany Glóbusz nagydíj jelöltjei közé került. Ezt a díjat a Hollywoodban akkreditált kritikusok és újságírók adják az év legjobb külföldi filmjének. 65 külföldi film versenyez érte. Az eredményt a Hollywoodban tartandó nagyszabású ünnepségen hirdetik ki.

Federico Fellini világhírű olasz rendező *A szarajevói merénylet* címmel új film forgatására készül. A részletek még nem ismeretesek. Megfigyelők feltételezik, hogy nem látványos történelmi film lesz az osztrák—magyar trónörökös meggyilkolásáról, arról az eseményről, amely közvetlenül kirobantotta az első világháborút. A filmet, akárcsak Fellini alkotásainak többségét, a Cinecitta stúdióban forgatják.

Brzićné Máriás Erika, az újvidéki Szerb Népszínház balett-társulatának prímadonnája figyelemreméltó sikert ért el a moszkvai Nagyszínházban. Tyihon Hrenyikov *Szerelmet szerelemért* című balettjában lépett fel, amelyet az *Orosz Tél* elnevezésű hagyományos művészfesztivál keretében mutattak be.

Január közepétől kezdve, majd egész március 15-éig, a kölni Német-Római Múzeumban nagyszabású kiállítás mutatja be a Lepenski Vir-i ásatások mintegy 300 tárgyát felölelő

anyagát. A rendezvényt kísérő érdeklődést a sajtó a tavalyi Tut-Anch-Amon-kiállítás felkeltette érdeklődésével hasonlítja össze. A kiállítás védnökei Josip Vrhovec és Hans-Dietrich Genscher külügyminiszterek.

A háromhónapos egyesült államokbeli vendégszereplésen tartózkodó belgrádi Branko Krsmanović Művelődési Egyesület társulata a minap óriási sikert aratott az USA fővárosának legnagyobb hangversenytermében — a Kennedy Centerben. A mintegy 3000 főnyi közönség előtt úgyszólván minden dalbetétet és táncszámot háromszor kellett megismételni, hasonlóképpen a műsor zárószámát is. A nagy érdeklődést szemlélteti, hogy már öt nappal korábban minden jegy elkelt. A Branko Krsmanovićnak hasonló sikerben volt része két nappal előbb, a New York-i Carnegie Hallban is.

A jugoszláv—iraki művelődési együttműködés keretében három hétig Bagdadban tartózkodott dr. Sulejman Grozdanić, a szarajevói Bölcsészkar tanára, a Keleti Intézet igazgatója. A Bagdadi Egyetem Bölcsészkarán több előadást tartott a jugoszláviai arabtudomány tárgyköréből. Dr. Grozdanić ezenkívül, mint a Jugoszláv Műfordító Szövetség elnöke, megbeszélést folytatott a hasonló iraki egyesület vezetőjével az együttműködés előmozdításáról.